

Η εξόρυξη χρυσού στη ΒΑ Χαλκιδική και στις ανεπτυγμένες χώρες

Οι κάτοικοι της Χαλκιδικής εδώ και χρόνια αντιστέκονται στο καταστροφικό σχέδιο της Ελληνικός Χρυσός (που το 5% των μετοχών της ανήκει στην εταιρεία ΑΚΤΩΡ συμφερόντων Μπόμπολα και το 95% στην Καναδική Eldorado Gold) για ανάπτυξη μεταλλευτικών δραστηριοτήτων στην τοποθεσία Σκουριές του όρους Κάκαβος, στη Β.Α. Χαλκιδική. Σε απόσταση 3 χιλιομέτρων από το χωριό Μεγάλη Παναγία, σύμφωνα με το σχέδιο της εταιρείας, θα εγκατασταθεί εργοστάσιο εμπλουτισμού που θα επεξεργάζεται 21.000 τόνους μεταλλεύματος την ημέρα και θα κατασκευαστούν 2 χώροι απόθεσης τοξικών τελμάτων. Η μέθοδος εξόρυξης θα είναι κυρίως ανοιχτού τύπου (open pit). Συγκεκριμένα, προβλέπεται η δημιουργία ενός κρατήρα διαμέτρου 2 χιλιομέτρων και βάθους τουλάχιστον 300 μέτρων, αλλά και η διάνοιξη υπόγειων στοών.

Η υλοποίηση του έργου ξεκίνησε ήδη από το Μάρτιο του 2012 με τη βίαιη εισβολή της εταιρείας στο βουνό και την καταστροφή του φυλακίου αντίστασης των κατοίκων. Οι ρυθμοί ανάπτυξης του έργου επιταχύνονται ολοένα και περισσότερο και οι καταστροφές σε λίγο θα είναι πια μόνιμες και μη αναστρέψιμες: έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η αποψίλωση πολλών στρεμμάτων αρχέγονου δάσους και η διάνοιξη νέων δρόμων για την διέλευση οχημάτων και μηχανημάτων της εταιρείας, ενώ επιπλέον, η διάνοιξη διερευνητικών στοών, αλλά και του υπόγειου δικτύου επικοινωνίας μεταξύ των μεταλλείων έχει ήδη αλλοιώσει τη σύσταση του νερού (αρσενικό στο νερό του Νεοχωρίου, κόκκινα νερά στο ρέμα του Καρατζά).

Η κρίση αποτελεί μια ιδιαίτερα ευνοϊκή συνθήκη για την εταιρεία, καθώς της δίνει τη δυνατότητα να κερδίζει έδαφος στους ντόπιους πληθυσμούς, υποσχόμενη πρόσκαιρες ατομικές λύσεις στο οικονομικό τους αδιέξοδο. Όσες και όσοι δεν υποκύπτουν στον εκβιασμό, ήδη από το 2006 οργανώνονται με σκοπό την αντίσταση στο έργο της εταιρείας, διεκδικώντας τον αποχαρκτηρισμό της περιοχής από μεταλλευτική και την αποκατάστασή της. Στο πέρασμα των χρόνων, ο αγώνας τους έχει πάρει πολλαπλές μορφές, περιλαμβάνοντας διαδηλώσεις, κλεισίματα δρόμων, καταστροφή υλικοτεχνικού εξοπλισμού της εταιρείας, εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες που στοχεύουν στην αποτροπή της εξόρυξης.

Όπως ήταν αναμενόμενο, το κράτος, σε συνεργασία με την εταιρεία, στην προσπάθειά του να φιμώσει κάθε αντιστεκόμενη φωνή, καθόλη τη διάρκεια των χρόνων αυτών έχει επιχειρήσει αφενός να καταστείλει και να ποινικοποιήσει τον αγώνα ενάντια στα μεταλλεία χρυσού (βίαιη καταστολή πορειών, συλλήψεις, προφυλακίσεις, δια της βίας λήψη DNA) και αφετέρου να τον προβάλει ως έναν αποσπασματικό αγώνα που συντελείται από αντιδραστικές μειοψηφίες. Το τελευταίο μάλιστα διάστημα, η καταστολή έχει αναβαθμιστεί μέσω της μεθοδευμένης δίωξης εκατοντάδων αγωνιζόμενων – κατοίκων και αλληλέγγυων.

Τμήμα της ρητορικής κράτους-εταιρείας αποτελεί και το επιχείρημα ότι δεν τίθεται ζήτημα ανησυχίας για επικείμενη περιβαλλοντική καταστροφή, καθώς κατά τη διαδικασία εξόρυξης θα τηρηθούν αυστηροί όροι για την προστασία του περιβάλλοντος και θα χρησιμοποιηθεί σύγχρονος τεχνολογικός εξοπλισμός, ενώ επιπλέον, κατά την ολοκλήρωση του έργου, η περιοχή θα αποκατασταθεί. Χωρίς καμιά αμφιβολία βέβαια, οι ισχυρισμοί περί αποκατάστασης, δεν έχουν αντίκρισμα στην πραγματικότητα. Δεν είναι τυχαίο ότι η εταιρεία TVX Gold (που μέχρι το 2003 κατείχε την κυριότητα των μεταλλείων), μετά το ατύχημα που έγινε στο Στρατόνι της Χαλκιδικής το Δεκέμβρη του 2002, κήρυξε πτώχευση, αφήνοντας πίσω της τεράστιες οικολογικές καταστροφές, καθώς η αδυναμία της να διαχειριστεί τα όξινα, επιβαρημένα με βαρέα μέταλλα νερά των στοών, είχε ως αποτέλεσμα την κήρυξη ολόκληρου του κόλπου της Ιερισσού σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και την επ' αόριστον απαγόρευση της αλιείας. Επιπλέον, η εταιρεία εναπόθεσε στο ελληνικό κράτος την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του ατυχήματος, υποστηρίζοντας ότι, σύμφωνα με την σύμβαση, η ίδια δεν έφερε ευθύνη, γιατί αυτό οφειλόταν σε παλαιότερες στοές. Ομοίως, το 2003, κατά την μεταπώληση των μεταλλείων στην Ελληνικός Χρυσός, η σύμβαση απάλλαξε την εταιρεία από οποιαδήποτε ευθύνη περιβαλλοντικής αποκατάστασης από τις ζημιές που είχαν ήδη συντελεστεί πριν από την κύρωση της μεταβίβασης, αλλά και από “όσες θα συνέβαιναν μετά από αυτή αλλά τα γενεσιουργά τους αίτια θα ανάγονταν στο παρελθόν”.

Τέλος, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι προκειμένου να πείσουν για το ότι το έργο στις Σκουριές δεν απειλεί το περιβάλλον, στελέχη του ΥΠΕΚΑ πρόβαλαν ως πρότυπα παραδείγματα τις μεταλλευτικές δραστηριότητες σε ανεπτυγμένες χώρες, όπως η Φιλανδία και η Σουηδία, όπου χρησιμοποιείται αντίστοιχος εξοπλισμός. Για κακή τους τύχη, λίγους μήνες αργότερα, στην ίδια αυτή εγκατάσταση μεταλλουργίας στη Φιλανδία συντελέστηκε ατύχημα με ανυπολόγιστες καταστροφές στη ζωή των κατοίκων και στο περιβάλλον.

Την Παρασκευή 31/1, στις 8μμ, σας καλούμε σε **αντι-μεταλλευτικό καφενείο** που θα γίνει στην **κατάληψη Φάμπρικα Υφανέτ** για να συζητήσουμε για τις εξελίξεις στον αγώνα της Χαλκιδικής ενάντια στα μεταλλεία χρυσού και για τις ομοιότητες που παρατηρούνται σε αντίστοιχα έργα ανά τον κόσμο. Στο πλαίσιο αυτό θα προβληθεί ντοκιμαντέρ για την μεταλλευτική δραστηριότητα στη Σουηδία και τη Φιλανδία και τις αντιστάσεις των τοπικών κοινωνιών.